

บทความวิชาการ

ปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย

พระมหากำพล คุณงักโร¹

บทคัดย่อ

สภาพและปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกันไปหมดแทบทุกเรื่อง ทั้งความฟุ้งเฟ้อความยากจน ครอบครัวแตกแยก มีปัญหาก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ อุบัติเหตุ โรคภัยสารพัด รุมเร้า การสูญเสียทรัพยากรบุคคลและสูญเสียทางเศรษฐกิจของสังคมไทยโดยรวม

ผลกระทบของการดื่มสุราต่อสังคมไทย ทำให้เกิดความเชื่อผิดคิดว่าการดื่มสุราเป็นวัฒนธรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่แทรกซึมอยู่ในทัศนคติจนทำให้ผู้คนในสังคมมองว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติ แม้แต่งานบุญก็ยังไมเว้นการดื่มด้วยเช่นกัน การดื่มสุรากลับทำให้ผู้ดื่มขาดสติขาดความยับยั้งชั่งใจ และกระทำกรรมรุนแรงอันเป็นปัญหาของสังคม

บทนำ

สุรา หมายถึง เครื่องดื่มที่มีเอทิลแอลกอฮอล์ (ETHYL ALCOHOL) ผสมอยู่ในปริมาณไม่เกิน 60% ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่คนสามารถใช้ดื่มได้ (เป็นเกณฑ์กำหนดของ

สากลทั่วไป แต่ของคนไทยครอบคลุมถึงปริมาณไม่เกิน 80%)เอทิลแอลกอฮอล์เป็นสารที่เสพติดได้ ในพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ ตอนว่าด้วยเรื่องสุราระบุว่า คำว่าสุรา คือสุราที่ทำจากแป้ง สุราที่ทำจากขนม สุราที่ทำจากข้าวสุก สุราหมักแป้งเชื้อสุรา สุราที่ผสมเครื่องปรุงหลายชนิด ส่วนเมรัย ได้แก่ น้ำหมักคองคอกไม้ น้ำหมักคองผลไม้ น้ำหมักคองน้ำผึ้ง น้ำหมักคองน้ำอ้อย น้ำหมักคองที่ผสมเครื่องปรุงหลายชนิด(วิ.มหา. (ไทย) 2/328/465) หมายความว่าสุราก็คือเหล้าหรือน้ำเมาที่กลั่นแล้ว (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2538) ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ระบุว่า “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุรา ตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ส่วน “ผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ โดยการดื่มนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดดื่มจะมีอาการแสดงของการขาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร่างกาย

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการดื่มสุราเป็นเหตุให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหลายหน่วยงานจะพยายามรณรงค์เกี่ยวกับการลดละเลิกอบายมุข โดยเฉพาะการดื่มสุรา ไม่ว่าจะเป็นส่วนของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวัฒนธรรม หรือแม้แต่ภาคเอกชน เช่นมูลนิธิเมาไม่ขับ เป็นต้น พยายามที่จะกระตุ้นให้คนไทยลด ละ เลิก สิ่งเสพติด อันจะก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม แต่ผลที่ตามมา ก็ยังไม่ค่อยจะประสบความสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากกรณีการกระตุ้นให้งดดื่มสุราในช่วงเทศกาลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลสงกรานต์ หรือเทศกาลปีใหม่ สุดท้ายก็ยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้คนทั่วไปจะรู้ว่าสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดถึงขั้นเสียชีวิตและ มีผู้บาดเจ็บคือผลสะท้อนจากการดื่มสุราแล้ว

ขับรถ ดังผลสำรวจในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2550 ตลอดระยะ 7 วันอันตราย จะเห็นได้ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอันดับที่ 1 ก็คือการเมาสุราร้อยละ 39.56

พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงโทษของการดื่มสุราไว้ในสัพพหลุสสูตรว่า “ภิกษุทั้งหลาย การดื่มสุราและเมรัยที่บุคคลเสพเจริญทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้เป็นผู้วิกลจริตแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์” (อ.จ.อรรถก. (ไทย) 23/40/302)

พุทธประสงค์ดังกล่าวนี้ ต้องการชี้ให้เห็นถึงผลกระทบ หรือผลสะท้อนที่จะได้รับในภพหน้า ซึ่งมีผลร้ายแรงตั้งแต่การต้องเข้าไปสู่นรก แม้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ยังกลายเป็นคนบ้าไร้สติ นั่นคือผลกระทบที่บุคคลผู้ดื่มสุราจะต้องประสบตามหลักการในทางพระพุทธศาสนาอันเป็นผลกระทบข้ามภพข้ามชาติ และผลที่บุคคลจะต้องได้รับในปัจจุบันกาล คือในช่วงระยะเวลาแห่งชีวิตนี้ยังเป็นผลที่ประจักษ์อยู่อย่างแจ่มแจ้งทุกแห่งหนซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่าเป็นทางแห่งความเสื่อมทราม มีผลเป็นที่เกิดขึ้นทันตาดังที่ตรัสไว้ในสิงคาลกสูตร ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค คือ (1) เสียวทรัพย์ทันตาเห็น (2) ก่อการทะเลาะวิวาท (3) เป็นบ่อเกิดแห่งโรคภัยต่างๆ (4) เป็นเหตุเสียชื่อเสียง (5) เป็นเหตุให้ไม่รู้จักอาย (6) เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา (ที.ปา. (ไทย) 11/248/202-203)

นั่นเป็นผลของการดื่มสุราที่ทำให้คนที่ชอบดื่มเป็นนิจจะจะต้องได้รับผลกระทบดังกล่าว ซึ่งหากมองดูถึงเหตุผลที่ทำให้บุคคลในสังคมไทยดื่มสุรา แม้จะดูเหมือนเป็นพฤติกรรมสังคม เช่น การอยากมีเพื่อน การอยากแสดงศักยภาพของตนเองต่อสังคมก็ตามแต่ความเป็นจริงก็คือบุคคลส่วนใหญ่เหล่านั้นมีปัญหาเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง มนุษย์ในสังคมมีชีวิตที่วุ่นวายยุ่งเหยิงใช้ชีวิตกระเสือกกระสน คึ่นรน เพื่อแสวงหาวัตถุประสงค์สนองความปรารถนาทางใจโดยไม่มีขอบเขตสิ้นสุดไม่รู้จักพอ (ปัญญา สระทองตรง, 2540) บ้างก็ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงออกจากปัญหาดังกล่าว เมื่อหาหนทางแก้ไม่ได้ ก็หวังพึ่งสุราเพื่อดับความทุกข์นั้น อันที่จริงถ้าคนเราเข้าใจได้ว่า ชีวิตนั้นก็คือสิ่งที่มีปัญหาหรือมีความทุกข์ หรือมีสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอยู่ในตัวของเรา (พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), 2545) หากหยุดคิดสักนิดว่าคนเราเกิดมาเพื่อต่อสู้กับปัญหา จิตใจอย่าไปวุ่นวาย คนเราก็จะมองเห็นหนทางรอดจากภัยดังกล่าวได้

วิกฤตการณ์โลกปัจจุบันเกิดจากการพัฒนาอย่างไม่สมดุล การพัฒนายังคงเน้นการเจริญเติบโตทางวัตถุมากเกินไป และได้ละเลยการพัฒนาจิตวิญญาณไปพระพุทธศาสนาได้ชี้ให้เห็นถึงแหล่งความรู้ด้านจิตวิญญาณที่ยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อฟื้นฟูระบบการพัฒนาให้เกิดความสมดุล เพื่อเยียวยาวิกฤตการณ์ของโลกได้ ประเทศไทยเองแม้จะประสบกับภาวะวิกฤตหลายครั้งเราก็ยังมีภูมิความรู้ทางจิตวิญญาณตามหลักพระพุทธศาสนาที่มีศักยภาพ และจะนำมาใช้

ได้ ซึ่งถ้าหากได้รับการเพิ่มพูนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสมแล้วก็จะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงวิกฤตการณ์ของมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมได้

ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่คอยการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ความบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่กับสังคมทุกวันนี้เกิดจากการกระทำของมนุษย์และความเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ คนไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นพุทธศาสนิกชน ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมเกิดจากชาวพุทธ และจำเป็นต้องอาศัยพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการแก้ไขพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่จะชี้นำจิตวิญญาณ และแก้ปัญหาของสังคมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านการเมือง การปกครอง ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

โดยเฉพาะปัญหาการดื่มสุราที่ก่อตัวขึ้นมา ตั้งแต่ระดับเด็กและเยาวชนจนกระทั่งประชาชนคนไทยทั่วไป ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตสังคมไทยทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ปัญหาส่วนตัวของบุคคลผู้ดื่มเอง เช่น ก่อให้เกิดการเสียชีวิตสิ้นเงินทองโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และก่อให้เกิดโรคร้ายต่อสุขภาพร่างกายของตัวเอง เป็นต้น และยังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตครอบครัว ในขณะที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งภายในครอบครัวตกอยู่ในห้วงแห่งน้ำเมา ย่อมทำให้ระบบเศรษฐกิจในครอบครัวผันผวน ความสงบสุขภายในครอบครัวก็จะลดน้อยถอยลงไป ส่งผลให้เกิดเป็นมหันตภัยเงียบ คอยบั่นทอนความมั่นคง

ของระบบทางสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ก่อให้เกิดเป็นภัยสังคมที่ร้ายแรงในอนาคตได้

สภาพปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย

การดื่มสุราอยู่ในวิถีชีวิตและสังคมไทยมายาวนาน ตั้งแต่สมัยอดีตแต่ไม่ได้มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค จนกระทั่งในสมัยพระเจ้าปราสาททองจึงมีการเก็บอากรสุรา ทั้งจากผู้ผลิตและผู้ขาย โดยรัฐแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างพยายามที่จะกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาสุรา เพื่อประโยชน์ของรัฐ ประโยชน์ทางระบบเศรษฐกิจของประเทศ และประโยชน์ด้านสุขภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม (บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ, 2549) เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกได้แผ่ขยายเข้ามาสู่ประเทศอย่างรุนแรง ทำให้ระบบสังคมครอบครัวไทยเริ่มแตกสลาย และวัฒนธรรมดังกล่าวยังก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นในสังคมไทย ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ ข้าวของแพง ปัญหายาเสพติด การมั่วสุมเที่ยวเตร่ของวัยรุ่น เป็นต้น นับเป็นปัญหาที่สะท้อนถึงความเสื่อมโทรมของสังคมไทยอย่างเห็นได้ชัด บางคนหาทางออกจากปัญหาดังกล่าวด้วยการพึ่งพาอบายมุขโดยเฉพาะสุรา ทำให้ความสุขในสังคมเดิมลดบทบาทลงมาก ดังที่ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หรือเอแบคโพลล์ ซึ่งความสุขมวลรวมของคนไทยในเดือนกรกฎาคม 2552 ทรุดฮวบจาก 7.15 เหลือ 5.92 กรุงเทพฯ มีความสุขต่ำสุดในขณะที่ภาคอีสานมีความสุขสูงสุด (ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัย

ความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2552) เหตุผลหนึ่งนั้นก็มาจากสุรา ซึ่งบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านสุราต่างโหมกระหน่ำโฆษณาให้บุคคลหากำไรให้กับชีวิตในทางที่ต้องการกระตุ้นการขายสินค้าเข้ามาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเหล้า เบียร์ และสิ่งของมีเมาอื่นๆ และการดื่มสุรานั้นยังก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาชีวิตของบุคคลปัญหาครอบครัวและยังส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมระดับชุมชนและระดับประเทศด้วย จากการสำรวจสภาพการดื่มสุราของคนไทยที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ เก็บล่าสุด ในปี 2550 พบว่าประชากรกว่า 15 ล้านคน หรือคิดเป็น 30% ของประชากรดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ เป็นเพศชายประมาณ 13 ล้านคน และหญิง 2 ล้านคน ส่วนใหญ่อายุ 15 ปีขึ้นไป เครื่องดื่มที่ประชากรนิยมดื่มมากที่สุดคือเบียร์ รองลงมาคือเหล้าขาวและสุราผสม

ปัญหาการรับผิดชอบต่อครอบครัว

การรับผิดชอบต่อครอบครัวถือว่าเป็นคุณธรรมของผู้นำครอบครัว เพราะสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ต่างได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้ชายเป็นใหญ่หรือมีอำนาจมากที่สุดในบ้านหากว่าผู้นำครอบครัวไร้คุณธรรมเสีย ใช้อำนาจมากกว่าเหตุผล ย่อมทำให้ความสุขในครอบครัวลดหายไป ได้ โดยเฉพาะครอบครัวชนบทที่ย้ายเข้ามาทำงานในเมืองแล้วพักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า ซึ่งปัญหาที่สำคัญนั้นก็มาจากสุรา เพราะในการบริโภคสุรา ผู้บริโภคก็จะต้องใช้เวลาชลุกอยู่กับการบริโภคสุรา จน

ไปเบียดบังเวลาที่จะสามารถนำไปสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งแก่ตนเองแก่ครอบครัว และแก่ชุมชนได้ การดื่มสุรานั้นยังก่อให้เกิดความไม่ปกติสุขในครอบครัว บางครั้งยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น ดังเช่นกรณีเด็กชายเกรส อายุเพียง 9 ขวบที่ถูกพ่อเมาสุราแล้วทุบตีทุกวันเขาต้องรองรับอารมณ์อันโหดร้ายของพ่อแทนแม่ ที่ทนอารมณ์ร้ายไม่ไหวต้องหนีไปอยู่ที่อื่น ซึ่งได้รับความกระทบกระเทือนทั้งร่างกายและจิตใจ (ศราวุธ ดีหมื่น ไวย์, 2549)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เริ่มเสื่อมถอยลง ส่งผลให้เงื่อนไขการดื่มสุราแบบเดิมซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพิธีกรรมเท่านั้น หรือเป็นการดื่มเฉพาะเทศกาลสำคัญๆ (พระไพศาล วิสาโล, 2536) หดหายไป การดื่มสุรามีความหมายแบบใหม่คือการดื่มเพื่อการแสดงความเป็นผู้นำ เป็นผู้ชายมีความทันสมัย โดยคิดว่าสุราสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ สุราเป็นเครื่องประสานความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หรือบางคนดื่มเพื่อให้ตนเองแสดงความกล้าออกมา บังคับต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้วัฒนธรรมการดื่มสุราเปลี่ยนแปลงไปจนเป็นปัญหาความรุนแรงในระดับครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวมากมายทั้งการขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว บางคนมีอารมณ์รุนแรงจนขาดสติไม่สามารถควบคุมตนเองหรือยับยั้งความโกรธได้ และมักจะลงมือทำร้ายคนใกล้ชิดที่สุด คือภรรยาและลูกที่บ้านรวมถึงการพุดจาคำทอ (มูลนิธิเพื่อนหญิง, 2549)

ปัญหาความระหองระแหงความทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยาอันมีสุราเป็นต้นเหตุ นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อลูกที่ต้องมารองรับปัญหาดังกล่าว อย่างกรณีชุมชนไทยเกรียงซึ่งถูกเลิกจ้าง แรงงานหญิงส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงที่มีสาเหตุหลายอย่าง เช่น สามีดื่มเหล้า เล่นการพนัน ไม่รับผิดชอบครอบครัว ทุบตีภรรยา ส่งผลต่อแรงงานหญิงคือทำให้เกิดปัญหาต่อร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพการทำงานของแรงงาน (มูลนิธิเพื่อนหญิง, 2549) นั่นถือได้ว่า เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดกับใครหลายคน โดยเฉพาะตัวภรรยาที่สามีติดสุรา ที่ต้องแบกภาระในการต้องรับผิดชอบครอบครัวทุกวิถีทาง อันเป็นนิสัยของผู้หญิงที่ส่วนใหญ่จะมีมาก โดยเฉพาะการต้องรับภาระในการส่งเสริมให้ลูกได้มีการศึกษา และการเป็นอยู่ที่ดีให้ทัดเทียมกับคนอื่นเขา การดื่มสุราทำให้คนขาดความรู้สึกผูกพันในครอบครัวจากสภาพครอบครัวที่ไม่มีความสุข ขาดการสื่อสารที่เหมาะสมในครอบครัว ขาดการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมของบุคคลในครอบครัว ขาดความรักความเข้าใจต่อกันในครอบครัว หรือบางรายที่ครอบครัวมีการเสพสุราและมีปัญหาการใช้ความรุนแรง หรือได้รับความบอบช้ำทางใจจากการถูกทารุณกรรมทางกายและทางเพศ มีผลทำให้ลูกที่เป็นเยาวชนมีอารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล มองโลกในแง่ร้าย คือดิ่ง เกร ขาดการควบคุมตนเอง มีบุคลิกต่อต้านสังคม ก้าวร้าว ไม่ปฏิบัติตาม

กฎเกณฑ์ของโรงเรียนหรือของสังคม (สุนันทา ศิริวาจ, 2548)

ผลกระทบจากการดื่มสุราของบุคคลกับสังคม

คำว่า บุคคลกับสังคม ในที่นี้หมายถึง ตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดื่มสุราได้สร้าง ปัญหาให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย สุรานั้นได้ ก่อให้เกิดผลกระทบระหว่างผู้ดื่มสุรากับ สังคมมากมายหลายอย่าง สังคมโดยทั่วไปเริ่ม รู้สึกว่าไม่ค่อยมีความปลอดภัยทั้งต่อร่างกาย และทรัพย์สินของตนเอง (จักรกฤษณ์ ฤกษ์ดี, 2546) โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่สตรีออกไป ทำงานในโรงงานและมีบ้านหรือห้องเช่าอยู่ ในซอยลึก เวลากลับบ้านดึกคืนต้องเดินผ่าน กลุ่มของนักดื่มสุราที่กำลังจับกลุ่มดื่มกันอยู่ ทำให้เกิดความระแวงกลัวจะเกิดเหตุการณ์ดัง เห็นได้ จากภาพเหตุการณ์คนเมาสุราข่มขืน แล้วฆ่าชิงทรัพย์ หรือคนเมาคอยจี้ชิงทรัพย์ ของเจ้าทุกข์ ซึ่งเป็นคดีที่เห็นกันอยู่บ่อยครั้ง ตามข่าวหนังสือพิมพ์ หรือสื่อโทรทัศน์ต่างๆ บางกรณีสุรานั้นได้เพิ่มพลังกึกคะนองให้แก่ วัยรุ่น เมื่อวัยรุ่นได้ดื่มสุราเข้าไปแล้วมักจะมี การมั่วสุม มีการเที่ยวเตร่ ขับรถจักรยานยนต์ ออกไปเที่ยวยามค่ำคืน สร้างความรำคาญให้ เกิดแก่บุคคลทั่วไป และเป็นสาเหตุให้เกิด อุบัติเหตุตามท้องถนน บางครั้งก่อคดีข่มขืน คนคนอื่นถึงขั้นเสียชีวิตก็มีและมีเหตุการณ์จี้ ฆาตกรรมลักขโมยมากขึ้น ความไม่ปลอดภัยย่อม เกิดแก่บุคคลที่อยู่ในสังคมทั้งๆที่ไม่ต้องการ

อีกประเด็นหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ สังคม คือผลจากการดื่มสุราของผู้ดื่มสุรานั้น เมื่อเกิดภัยต่างๆ ขึ้น มักจะผลกระทบให้กับ สังคม ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง

ที่ดีหรือขาดหน้าที่ประชากรที่ควรทำต่อ ประเทศ หรือขาดหน้าที่ลูกบ้านที่พึงใส่ใจกับ ชุมชนของตนเอง อย่างเช่น เมื่อชุมชนมี กิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือร่วมใจสร้าง ประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน ก็หวังพึ่งพาอาศัย ไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยด้านริ้วแรง กำลังกาย หรือการสนับสนุนทางด้านแรง สติปัญญา หรือด้านแรงใจ เพราะสุรานั้นได้ บั่นทอนกำลังเหล่านั้นแล้ว

ผลกระทบด้านสุขภาพจิตและชีวิตบุคคลใน ครอบครัว

คำว่าผลกระทบด้านสุขภาพจิตและ ชีวิตของบุคคลในครอบครัว หมายถึงคุณภาพ ชีวิตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ดื่มสุรา ทั้งคู่ครอง บุตร และญาติมิตรที่ได้รับ ผลกระทบจากผลการกระทำของบุคคลผู้ดื่ม สุราทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย โดยเฉพาะ การก่อความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัว เป็น พฤติกรรมในเชิงดั่งระเบิด ชู่เชื้อ ทำร้ายคน ในครอบครัว เช่น ใช้กำลังทำร้ายทุบตีภรรยา ทำร้ายจิตใจ เช่น การนอกใจภรรยา ค่าทอ ถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย เสรีเสียใจ มีน ดิ่งไม่พูดด้วย ตลอดจนการปิดกั้นโอกาสทาง สังคม ไม่ให้ติดต่อกับเพื่อน ญาติพี่น้อง หรือ สังคมภายนอก รวมถึงการไม่รับผิดชอบ ครอบครั้ว ควบคุมทางการเงินเพื่อให้ต้อง พึ่งพาทางเศรษฐกิจจากอีกฝ่ายหนึ่ง มีการล่วง ละเมิดทางเพศในรูปแบบต่างๆ เช่น การ ข่มขืนบังคับใจภรรยาให้มีเพศสัมพันธ์แบบ วิตถารและการขายลูกสาว เป็นต้น

วัฒนธรรม ความเชื่อ และทัศนคติเหล่านี้ ส่วนหนึ่งได้ถูกสร้างขึ้นจากธุรกิจเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นส่งเสริมให้มีการบริโภคจำนวนมาก เพื่อนำมาสู่การมีกำไรสูงสุด โดยธุรกิจแอลกอฮอล์ได้มีความพยายามในการขยายช่องทางการขายสินค้า เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม รวมถึงด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ธุรกิจดังกล่าวมีการโหมใช้สื่อการตลาดอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่การโฆษณาผ่านวิทยุ โทรทัศน์ เพลงหนังละคร เป็นต้น รวมถึงมีการส่งเสริมการขายการใช้พนักงานขาย การตลาดขายตรง และการจัดกิจกรรมการตลาด ทำให้คนในสังคมยังมองว่าการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดมานาน และเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต นำมาซึ่งผลกระทบจากการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ต่อคนทุกกลุ่มในสังคมไทย โดยเฉพาะผลกระทบในด้านต่างๆเช่น ปัญหาอุบัติเหตุ สุขภาพ ความรุนแรงทางเพศและปัญหาภายในครอบครัว อาชญากรรม การสูญเสียด้านเศรษฐกิจ การทะเลาะวิวาท การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ปัญหาการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ เป็นต้น

การแก้ปัญหาคัมสุราด้านสุขภาพชีวิตส่วนบุคคล

การคัมสุราจัดได้ว่ามีผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ทั้งผลกระทบต่อบุคคลผู้คัม ครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ ดังกล่าวแล้วในบทที่ผ่านมาในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาอันส่งผลต่อผู้คัมสุรานั้นมีมากมายหลายประการ ซึ่งในทาง

พระพุทธศาสนาได้วางหลักการที่จะยุติปัญหาดังกล่าวได้ ด้วยการนำหลักพุทธธรรมเข้าไปเยียวยา หลักธรรมที่ถือว่าเป็นบทพื้นฐานแห่งชีวิตที่สามารถลดระดับปัญหาและสามารถนำไปเป็นทางออกจากปัญหาคัมสุราของปัจเจกบุคคลกลายเป็นบุคคลต้นแบบ เป็นตัวอย่างของคนอื่น ด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. หลักอบายมุข

อบายมุข 6 ประการ อันเป็นหนทางเลื่อมแห่งตน (ที.ปา.(ไทย) 11/247/202) อบายมุข คือ ทางแห่งความเลื่อม ทางแห่งความพิณาศเหตุย่อยยับแห่งโกศทรัพย์อันเป็นเหตุนำมาซึ่งความหายนะ (พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต), 2539) นั่นคนที่จมปลักอยู่ในอบายมุขนี้เป็นฆราวาสพวกที่จมปลัก มีความยากจน มีความเลื่อมสุขภาพอนามัย แล้วก็ยังเบียดเบียนกันอีก เพราะความหลงใหลในสิ่งที่เป็นอบายมุข (พุทธทาสภิกขุ, ม.ป.ป.)

หลักอบายมุข 6 คือ การคัมน้ำเมาการเที่ยวกลางคืน การเที่ยวคุดมหรสพ การเล่นเกมการพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร และความเกียจคร้านในการทำงาน หลักทั้ง 6 ประการนี้ เป็นทางออกเบื้องต้นจากปัญหาคัมสุราดังกล่าว โดยพิจารณาให้เห็นคุณและโทษของสิ่งเหล่านั้น แม้การเที่ยวกลางคืน การเที่ยวคุดมหรสพ การเล่นเกมต่างๆ การเล่นเกมการพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร และความเกียจคร้านในการทำงาน จะไม่ใช่ประเด็นที่เกี่ยวกับสุรา แต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนคัมสุราและติดสุราในที่สุด ซึ่งการจะนำหลักธรรมดังกล่าวไปปฏิบัติในเชิงรูปธรรมนั้น ผู้ที่คัมสุรานั้นเมื่อรู้โทษของสุรา

ดังกล่าวแล้วต้องมีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ โดยคิดเสมอว่าหนทางดังกล่าวเป็นความเลื่อมที่่จะเกิดขึ้นทั้งแก่ตนและแก่บุคคลที่อยู่ร่วมกัน เมื่อสามารถกระทำไ้ดังนั้นโรคร้ายไข้เจ็บก็จะทุเลาเบาบางลงไป และสามารถหายไ้ในที่สุด สำหรับผู้ที่มีผลกระทบไม่มาก

2. เบญจศีล

มนุษย์เกิดมาย่อมมีรูปพรรณสัณฐานต่างกัน สุดแท้แต่เหตุแต่งมา ทำให้บางคนมีรูปงาม บางคนมีรูปทราม ผู้มีรูปงามย่อมเป็นที่ชอบของผู้พบเห็น ตรงกันข้ามกับผู้มีรูปทรามย่อมไม่เป็นที่ชอบใจ เหมือนดอกไม้ที่ทั้งสวยและยังมีกลิ่นหอม และที่ไม่สวยซ้ำยังมีกลิ่นเหม็น ถ้าเป็นดอกไม้สวย มีกลิ่นหอม ก็ย่อมเป็นที่ชอบใจของคนทั้งหลาย แต่ถ้าเป็นดอกไม้ที่มีรูปและมีสีสันไม่สวยงาม ซ้ำยังมีกลิ่นเหม็นแล้วย่อมไม่มีคนปรารณาเลย เช่นเดียวกับคนที่มีรูปงามน้ำใจดี ย่อมเป็นที่รักใคร่นับถือของคนทั่วไป ถึงมีรูปงามถ้าไม่มีคุณธรรมประจำใจก็สู้คนที่รูปชั่วตัวดำแต่มีคุณธรรมประจำใจไม่ได้ และถ้ายังเป็นคนรูปชั่วแล้วยังใจร้ายใจดำด้วย ก็จะหาคนคบค้าสมาคมด้วยไม่ได้เลย

ส่วนใจนั้นก็มักเป็นไปตามพื้นเดิมแต่ก็ยังมีทางแก้ไขให้ดีไ้ด้วยการตั้งใจดี เช่นเดียวกับของที่ไม่หอมมาแต่เดิม เขายังอบให้หอมได้ พระพุทธองค์ไ้ทรงกำหนดวางแบบแผนแห่งความประพฤติไว้เป็นหลักฐาน การตั้งใจประพฤติตามบทบัญญัตินั้นชื่อว่าศีลเมื่อบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์แล้ว ก็จะพบแนวทางสำหรับประพฤติความดี และสามารถปฏิบัติตามคุณธรรมอย่างอื่นไ้ยั่งยืนไม่แปรผัน

3. สติสัมปชัญญะ

สติสัมปชัญญะเป็นธรรมที่มีอุปการะมาก (อจ.ทก.(ไทย) 20/180/129) เกื้อกูลในการทำความดีทุกอย่าง พระธรรมทั้งมวลสรุปลงที่่สติสัมปชัญญะตามหลักไตรสิกขา คือศีล สมาธิ ปัญญาไ้ต้องอาศัยสติสัมปชัญญะทั้งนั้น สติหมายถึงความระลึกไ้ มีความรอบคอบ ไม่ลืม ไม่เผลอ ไม่ประมาทเป็นพื้นฐาน สัมปชัญญะหมายถึงความรู้สึกตัวไม่หลงลืม รู้สึกตัวอยู่เสมอทุกขณะจิตว่ากำลังทำอะไรอยู่ที่่เกี่ยวข้องกับปัจจุบัน ไม่ส่งใจไปในอดีตหรืออนาคต สติสัมปชัญญะเป็นสติที่มีปัญญาสนับสนุน ใ้ให้น้อมนำเข้ามาดูจิตใจตัวเอง มองตัวเองในการกระทำ การพูดการคิด เป็นสภาวะที่รู้เท่าทัน ไม่หลงผิดไปตามกิเลส ตัณหาและอารมณ์ที่่มากระทบ เมื่อมีสมาธิสมบูรณ์แล้ว จึงจะเกิดสติสัมปชัญญะขึ้นไ้ สติคือความระลึกไ้ สัมปชัญญะคือการรู้ตัวหลักธรรมข้อนี้ ทำให้บุคคลรู้จักตนเองว่าเป็นใคร กำลังทำอะไรอยู่ และรู้ว่าจะทำอะไรสามารถครองตนระงับอารมณ์ต่างๆ ไ้

สรุป

ในการหาทางออกจากปัญหาการดื่มสุรา เพื่อแก้ปัญหาสภาพส่วนบุคคลนั้นเป็นการรู้จักใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เพื่อแก้ปัญหอันเกิดขึ้นแก่ตัวบุคคล ผู้ดื่มสุราด้วยอาศัยหลักธรรมทั้ง 3 ประการ คือ (1)อบายมุข 6 เป็นเครื่องชี้้นำให้เห็นโทษทัณฑ์ของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสุรามีผลเป็นอย่างไร เช่น เสียทรัพย์ทันตา หรือเกิดโรคร้ายต่างๆ เป็นต้น และมีรูปแบบอย่างไรที่

จะเอื้อให้เข้าไปคลุกคลีกับการดื่มสุรา เช่น การคบคนชั่วเป็นมิตร ซึ่งจะชักนำไปในทาง หนีบหายต่างๆ อันมีการเที่ยวกลางคืน และตก หนักที่การดื่มสุราแล้วเมาในที่สุด (2) ส่วน เบื้องคิดเป็นเสมือนตะปูที่ตอกย้ำให้รู้ว่าเมื่อ

เรารู้ภัยแล้วควรที่จะหยุดเสียแล้วด้วยหลักการ ที่มีอยู่ เป็นการงดเว้นจากการดื่มสุรานั้นอย่าง เด็ดขาด และ (3) สติสัมปชัญญะเป็นเสมือน ยามรักษาการณ์ ที่คอยระแวดระวังภัยต่างๆ รอบตัวเรา ไม่ให้ผิดพลาดพลั้งอีกครึ่งหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ ฤกษ์ดี. (2546). ผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ใน บ้านแม่ลาด หมู่ 2 ตำบลแม่ลาด อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. งานวิจัย. ม.ป.ม.: สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บัณฑิต ศรีไพศาล, นายแพทย์ และคณะ. (2549). วัฒนาการนโยบายควบคุมปัญหาสุราของประเทศไทย. เอกสารศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มปท.
- ปัญญา สระทองตรง. (2540). **ธรรมคดี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- แผนกตำรา กองวิชาการ สภาการศึกษาหม่อมกุญชรราชวิทยาลัย. (2534). **ธรรมสมบัติ หมวดที่ 2 สังคีตติกา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หม่อมกุญชรราชวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). (2539). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2545). **วิถีแห่งชีวิต**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2536). **ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการ ระบาดวิทยาแห่งชาติ สถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป). **หลักธรรมของผู้ครองเรือน**. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มูลนิธิเพื่อนหญิง. (2549). **เลิกเหล้าชุมชนสร้างสุข**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- ศราวุธ ดีหมื่นไวย์. (2549). **เงินค่าเหล้า – เรียน เดลีเดช ตายรายวัน**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

- ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (ม.ป.ป.).
ศึกษาแนวโน้มดัชนีความสุขมวลรวมของประชาชนภายในประเทศต้นเดือนกรกฎาคม
2552. รายงานผลการสำรวจ สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. [ออนไลน์].
สืบค้นจาก: www.abacpoll.au.edu.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2534). อธิบายคิหิปฏิบัติ ทศวิภาค. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2534). อธิบายธรรมวิภาค ปริงเจทที่ 1.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุนันทา ศิริวาจ. (2548). การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นที่เสพสุราในจังหวัด
แพร่. งานค้นคว้าอิสระ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.